

liv.

Gravrättsinnehavare –
var är du?

Sid 18

Yrke: Diakon

*Medvandrare
på livets väg*

Sid 9-11

Påsk, påsk, påsk!
Obekanta ord, oklara
traditioner och en
oerhörd berättelse!

Sid 4-8

**Svenska
kyrkan**

ODR Samhällsinformation

Innehåll

Nr 1 2026

7-9. Sista stegen genom Jerusalem

En berättelse är ofta mer än bara orden. I det här fallet är det också geografi.

10-11. Att vandra med en bit på vägen

Yrken i kyrkan: Diakon. Vad gör en diakon? Hur lika – eller olika – är uppgifterna nu jämfört med för 40 år sedan?

12-14. Det är bara köra på

Om man skadar sig för livet som 21-åring – hur tar man sig tillbaka då? Och vad gör man med myrorna i brallan?

16-17. Livfullt café väst på stan

I form av ett socialt företag arbetstränar och praktiserar personer som stått långt ifrån arbetsmarknaden.

18-19. Gravrätter saknar innehavare

När en person gravsätts så får en person, ofta en nära anhörig till den gravsatta, ansvar för graven. Men vad händer när den personen i sin tur avlider?

20. Ett varmare samhälle

Stiftsdiakon Rickard Fjällström delar enkla tips för hur vi samverkar för ett medmänskligare samhälle.

VIK. ANSVARIG UTGIVARE

Annika Lundström

REDAKTÖRER

Janne Lindberg, Linda Randgard,
P-O Sjödin

GRAFISK PRODUKTION

Svenska kyrkan Skellefteå

OMSLAGSFOTO

Patrick Degerman

REDAKTIONSRÅD

Sara Pettersson, Robert Koss,
Annika Lundström, Lars Elveros,
Martina Fältskytt och
redaktörerna

E-POST REDAKTION

magasinetliv@
svenskakyrkan.se

KONTAKT

Bureå församling
Skärvägen 2A
932 52 Bureå
0910-70 80 60 (Exp)
burea.forsamling@
svenskakyrkan.se

Burträsk-Lövängers pastorat
Kyrkogatan 1
937 31 Burträsk
0914-437 00 (Exp)
burtrask.forsamling@
svenskakyrkan.se

Prästgårdsvägen 16
932 61 Lövänger
0913-100 23 (Exp)
lovanger.forsamling@
svenskakyrkan.se

Svenska kyrkan Skellefteå
Storgatan 63
931 34 Skellefteå
0910-70 84 00 (Vx)
skelleftea.pastorat@
svenskakyrkan.se

HEMSIDA

svenskakyrkan.se/skelleftea/liv

TRYCKERI

Ågrenshuset

LITE LIV, ÄNDÅ!

”Det spelar ingen som helst roll vad jag själv tror. När en patient somnar in till den eviga vilan så öppnar jag alltid fönstret. Alltid.”

Så lyder ett inlägg på appen Threads, som fick över 1500 hjärtan och fler än 200 kommentarer, där fler delar samma upplevelse. De flesta arbetar i vården, andra är anhöriga, ytterligare någon vill bara uttrycka sin tacksamhet för den värdighet som visas när någon lämnar jordelivet. En av alla som kommenterade, som sade sig vara den ”mest icke-troende som existerar”, skrev: ”Om det nu är så att jag i min dumma icke-tro ändå har fel, så vill jag inte hindra hennes själ från att vara fri”.

Den här tråden, i den här appen, sammanfattar egentligen hela det här numret av Liv som du nu håller i din hand. Påsken står för dörren och du har säkert hört någon referera till den här högtiden som dramat från död till liv. Det är en bra sammanfattning, både för påsken som kristen högtid och för påsken som årstid. För visst är den nästan som en egen årstid när den slår ned hos oss i vårvintern och påminner oss om att livet kommer att ta fart igen - naturen vilar bara. Nytt liv spirar därunder.

Påsken har också historiskt varit föremål för en del speciella handlingar. Vördnad säger

någon, skrock säger någon annan. Precis som i fallet med de öppna fönstren. Där själen får nytt liv där den lämnar den döda kroppen och ger sig ut i universum. Från död till liv.

Och så kan man ju få ett nytt liv genom nya eller förändrade förutsättningar. Som när möjligheten till meningsfull sysselsättning uppenbarar sig. Eller när när en kropp som borde ha gett upp vägrar göra det...

Allt detta ryms i ett och samma ord: liv.

Redaktionen

KRISTUS ELLER KYCKLINGAR?

DET ÄR MYCKET SOM VID FÖRSTA ANBLICKEN INTE GÅR IHOP NÄR DET KOMMER TILL PÅSKENS SYMBOLER. MEN DET FINNS FAKTISKT EN DEL SAMBAND.

MER ÄN PYNT

Påskriset dyker upp i våra hem varje år. Björkkvistar som börjar knoppas, pyntade med fjädrar och färg – en vårkänsla på kredit.

Men riset har inte alltid varit kravlöst. Förr kunde man under Stilla veckan "risa" varandra – lite på skoj, lite på allvar – som en påminnelse om Jesu lidande.

I dag är riset mest en vårsymbol. Det pockar inte på den största uppmärksamheten. Men det har varit med förr.

ÄGGET, KYCKLINGEN OCH LIVET

Ägg förekommer i många olika skepnader under påsken.

Men varför?

När Sverige var katolskt fick man inte äta ägg under fastan. Animaliska produkter avstod man från för att leva enklare och markera omvändelse. När fastan var slut blev det fest – och det var vår, och hönorna började värpa igen. Äggen blev både mat och gåvor, ibland målade och dekorerade.

I kristen tradition har ägget också en stark symbolik: det ser slutet ut, men bär på liv. Något måste spricka för att något nytt ska födas. Om ägget är löftet, är kycklingen beviset.

NÄR SYMBOLER BÄR MER ÄN MAN ANADE

Tuppen hör praktiskt ihop med både ägg och kycklingar och har därför fått en självklar plats i påskpyntet.

Men han bär också en annan berättelse. Jesus säger att Petrus ska förneka honom tre gånger innan tuppen gal. Ett vardagligt ljud som blev en påminnelse om hur snabbt mod kan bli till rädsla.

Som symbol är tuppen därför dubbel: färgglad och självklar i påskpyntet – men också en stilla hint om svek och allvar.

Och någonstans där har påskharen tassat in, via Tyskland och folktraditioner. Lite förvirrat ser han sig omkring, för han har faktiskt ingenting med det här sveket att göra – han är bara söt!

DET SOM BÄR ALLRA LÄNGST

Lamm har funnits på nordiska påskbord sedan 1900-talets början – delvis av praktiska skäl. Lammen föddes tidigt på året och var lagom stora till påsk.

Men symbolen är mycket äldre än så. I Andra Moseboken berättas hur Israels folk lever som slavar i Egypten. När Farao vägrar släppa dem, drabbas landet av plågor. Den sista är den svåraste: alla förstfödda ska dö.

För att skonas får israeliterna slakta ett lamm och stryka dess blod på dörrposterna. Blodet blir ett tecken – här bor de som ska befrias. Döden ska "gå förbi". Därifrån kommer namnet Pesach, den judiska påsken: berättelsen om hur ett folk går från slaveri till frihet.

I Nya testamentet knyts trådarna ihop. Jesus dör under påsken och beskrivs som "Guds lamm". Hans död tolkas som en ny befrielse – inte från Egypten, utan från skuld, rädsla och det som binder oss.

Lammet är alltså inte bara gulligt. Det är en symbol för att frihet ibland kostar – och att döden inte får sista ordet.

Har du koll på dagarna?

STILLA VECKAN HAR FLER MÄRKLIGA NAMN ÄN NÅGON ANNAN VECKA. EN FÖRKLARING AV DERAS NAMN OCH VAD VARJE DAG INNEBÄR I PÅSKFIRANDET KANSKE KAN VARA TILL HJÄLP?

Palmsöndag

Palmsöndagen har inget med semester att göra. Det är nu Jesus rider in i Jerusalem och tas emot som en kung. Folk viftar med palmlblad och lägger dem på marken framför honom. I Sverige växer inga palmer, så här har man använt vide- och sälgvivstar i stället. Faktiskt finns ett gammalt dialektord i Bohuslän – palm – för de första skotten på just vide och säl.

Dymmelonsdag

Dymmelonsdag är en av de där dagarna många hört talas om, men få kan förklara. Förr "dymlade" man kyrkklockorna – kläppen dämpades eller byttes mot en i trä. Klockorna lät annorlunda. Det var ett sätt att markera att något förändrades. Stillheten började på allvar. Det här var inte en vecka som alla andra.

Skärtorsdag

Skärtorsdag handlar inte om färgen rosa och inte om att skära något snabbt. "Skär" är ett gammalt ord för ren. Dagen rymmer den första nattvarden. Jesus tvättar lärjungarnas fötter – en uppgift för tjänstefolk. Där ligger poängen. Han visar vilken sorts ledare han vill vara: inte den som blir betjänad, utan den som tjänar.

Långfredag

Långfredag är dagen då Jesus dör på korset. Förr påverkade det hela samhället. Man skulle ta det lugnt på riktigt: inga högljudda lekar, inget stöj. Ända till 1969 var det förbjudet att visa bio eller ordna offentliga nöjen. I dag är stillheten inte lagstadgad – men många upplever ändå att dagen är annorlunda.

Påskafton

Påskafton är en tyst dag i kyrkoåret. Jesus ligger i graven och berättelsen håller andan. Samtidigt har dagen i många hem blivit förknippad med mat, godis och äggjakt. Det är nästan som att två påskar går parallellt: den som firas i kyrkan och den som dukas fram på påskbordet.

Påskdagen

Påskdagen är glädjens dag. Kyrkan firar att Jesus lever och att döden inte fick sista ordet. Men det börjar inte med jubel. Kvinnorna kommer till graven och hittar den tom. Först senare växer glädjen fram. Mörkret byts mot ljus, tystnaden mot sång. Det är kulmen på hela dramat.

Annandag påsk

Dramat är över, godiset uppätet. Men i berättelsen är det en viktig dag. Två lärjungar är på väg bort från Jerusalem, övertygade om att allt är slut. På vägen slår någon följe med dem. De känner inte igen honom först, men efter ett tag inser de att det ju är Jesus! Det är en av de där scenerna som gör att påsken inte bara handlar om vad som hände då – utan om hur berättelsen möter oss mitt i vardagen.

3

5

2

7

10

9

Sista stegen genom **JERUSALEM**

FRÅN OLIVBERGET TILL GOLGATA. UNDER NÅGRA INTENSIVA DYGN RÖR SIG JESUS FRAM OCH TILLBAKA GENOM JERUSALEM – FRÅN TEMPELOMRÅDET TILL MAKTENS KORRIDORER OCH SLUTLIGEN TILL SIN EGEN DÖD. BERÄTTELSEN HAR EN GEOGRAFI. HÄR ÄR DEN.

SÅ RÖR SIG BERÄTTELSEN – *från jubel till kors*

FRÅN OLIVBERGET TILL DEN TOMMA GRAVEN.

UNDER NÅGRA DYGN RÖR SIG JESUS KORS OCH TVÄRS GENOM JERUSALEM. KARTAN VISAR INTE BARA PLATSER – DEN VISAR HUR DRAMAT TÄTNAR, HUR JUBEL BLIR DOM OCH HUR VÄGEN GENOM STADEN BLIR ALLT LÄNGRE.

TEXT: Linda Randgard FOTO: Janne Lindberg

Skalenlig modell av Jerusalem under Jesu tid, finns i Bureå församlingshem.

1. Olivberget

Jesus står och ser ner över Jerusalem. Folket möter honom som en kung, med palmlad och jubel när han rider in i staden. De följande dagarna rör han sig på tempelområdet, undervisar och väcker uppmärksamhet, inte minst när han blir så arg på köpmännen – månglarna – som tagit över templet, att han driver ut dem därifrån. Det är början på slutet.

2. Den övre salen

I ett hus i staden – kanske detta – äter han den sista måltiden med sina lärjungar. Bröd och vin delas. "Tag och ät." Ord sägs som ska upprepas i kyrkan i generationer.

3. En till överstepräster, resten mot Kidrondalen

När kvällen faller lämnar de staden. Judas går sin egen väg för att "tala med överstepräster". De andra följer Jesus ner mot Kidrondalen. På vägen berättar han liknelsen om vinträdet och grenarna – om att höra samman.

4. Getsemane

Jesus söker sig till Getsemane trädgård för att be. Rädslan är påtaglig för han vet vad som väntar. Lärjungarna somnar och för sent upptäcker de soldaterna som kommer med facklor. Judas visade vägen. Lärjungarna flyr. Jesus grips.

5. Översteprästens hus

Natten fortsätter med förhör. Anklagelsen är hädelse – han har kallat sig Guds son. På gården brinner en eld och där står Petrus och när han tillfrågas, nekar han tre gånger till att han ens känner Jesus. Sedan gal tuppen.

6–7. Antoniaborgen och Herodes

Nu börjar vandringen genom maktens korridorer. Från översteprästen till ståthållaren Pilatus i Antoniaborgen, vidare till kung Herodes. Tillbaka igen. Ingen vill riktigt ta ansvar, men ingen stoppar det som håller på att ske.

8. Domen

Pilatus vet inte riktigt vad han ska göra, men erbjuder folket att välja när han nu ska frige en fånge – och folket väljer våldsmannen Barabbas. Jesus döms till korsfästelse. Han piskas, hånas och förs ut genom staden igen – samma stad som nyss jublade.

Stanna upp och se på kartan.

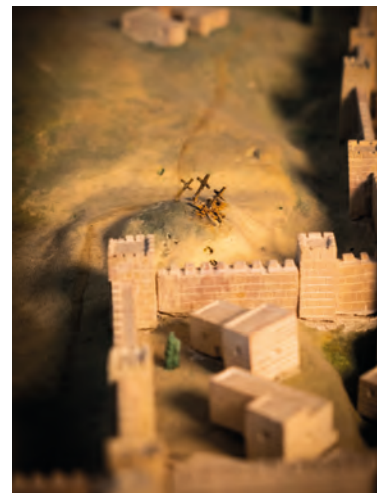
Under ett enda dygn har han förts från måltiden, genom dalen, till trädgården, till översteprästen, till Antoniaborgen, vidare till Herodes och tillbaka igen.

Fram och tillbaka genom samma gator.

När morgonen gryr är han redan utmattad.

9. Golgata

Utanför stadsmuren, på en kulle som kallas Golgata, korsfästs han mellan två brottslingar. Han ber att Gud ska förlåta de som korsfäst honom. I templet hänger en förlåt som en avskiljare dit endast översteprästerna har tillträde. När Jesus dör så brister förlåten och blottar det allra heligaste. Något tar slut, men samtidigt öppnas något annat.

10. Graven

Han läggs i en uthuggen grav och en tung sten rullas för öppningen. Allt verkar över. Men när några kvinnor kommer dit på morgonen är stenen bortrullad – och graven är tom...

Yrken i kyrkan

ATT VANDRA MED EN BIT PÅ VÄGEN

TEXT: Linda Randgard FOTO: Patrick Degerman

Vad gör en diakon – egentligen?

Karin har burit uppdraget i över fyrtio år, och Lisa ska snart vigas. Mellan dem går ett samtal om kallelse, ansvar och glädjen i att vara med en bit på vägen.

Emblemet hänger runt Karins hals. När en diakon dör lämnas det tillbaka. Det går vidare till nästa som viges.

– Man har det till låns, säger hon och visar det för Lisa, som snart ska ta emot sitt eget.

En har burit märket i över fyrtio år. En annan står på tröskeln. Mellan dem går ett samtal om kallelse, gränser och glädje.

En diakon är någon du kan kontakta när livet gör ont och du inte vet vart du ska vända dig. Det blir ett samtal utan journal-föring, stöd utan myndighetsbeslut, någon som lyssnar och tar emot det du vill prata av dig.

Vi möts under Victoriabron i Skellefteå. Det är lite obekvämt, lite hårt, inga putsade fasader. Det är en bild för hur diakonens arbete ser ut. De går dit där det är obekvämt och andra drar sig

för att gå – både bokstavligt och bildligt.

-Vi är medvandrare, säger Karin Eriksson, som gick i pension från sin diakontjänst för några år sedan, efter mer än 40 år i yrket. Pensionen hindrar henne inte från att fortsätta som medvandrare. Diakon är man hela livet och Karin fortsätter som volontär bl a på Hela människan och i Röda korset.

Lisa Skog har just påbörjat sitt sista studieår innan hon vigs till diakon i januari 2027.

-Jag ser det inte som att jag tar emot en stafettpinne nu, utan mer som att jag kommer att bli en del av ett sammanhang och ett ständigt växande, där jag får fortsätta att vara nyfiken och intresserad av människor.

MER ÄN SAMTAL

-Jag brukar säga att uppdraget kan delas in i fyra delar, berättar Lisa. Självården, alltså det enskilda samtalet, är en viktig del. Det är ingen myndighetsutövning, vi ska inte föra journal eller sätta diagnos eller ge behandling, men vi är medmänniskor med tystnadsplikt. Vi är också röstbärare för den som ingen har. Där kan vi vara obekväma och påvisa orättvisor i samhället och strida för den som inte orkar själv. Vi har också en undervisande roll och en plats i gudstjänsten.

- Jag är kyrkans kurator! säger Karin bestämt och menar att det är något alla kan relatera till, även barn som känner igen det från skolan.

” Vi är också röstbärare för den som ingen har. Där kan vi vara obekväma och påvisa orättvisor i samhället.

EN BIT PÅ VÄGEN

Karin är utbildad socionom och arbetade tidigare inom socialtjänsten, men kände att samtalen gick för fort och att människor försvann mellan besluten. Till slut tog hon steget, kontaktade sin hemförsamling för att byta jobb och studerade under tiden. Efter vigningen fortsatte hon i sin hemförsamling.

Lisa har arbetat många år i kyrkan. Känslan för diakonyrket har funnits i många år, ibland starkare, ibland svagare. För fem år sedan blev den tydlig. Hon kände sig redo. Efter egna samtal med Gud och andras stöd utifrån, så tog hon till slut steget.

-Jag längtar efter att få fortsätta dela liv med människor och finnas med en bit på vägen. Att inte lösa alla problem, men finnas med ändå. Jag har ingen aning om vilka som kommer att söka sig till mig!

Karin ler och säger att det finns ingen speciell typ – det har varit tonåringar och 90-åringar, hela livsspannet, med olika frågor, problem och behov. Någon behöver prata. Någon behöver hjälp att mätta sin familj. Någon behöver stöd i kontakt med myndigheter. Det för oss in på vad diakonen faktiskt arbetar med.

Lisa Skog diakonvigs i januari 2027.

EN RÖSTBÅRANDE KURATOR MED TYSTNADSPLIKT

Präster har också tystnadsplikt i självårdssamtalet, men till skillnad från dem har faktiskt diakonen anmälningsplikt när det handlar om barn under 18 år som far illa.

–Om vi skulle ana oro eller se en risk, har vi skyldighet att anmäla och kan kallas att vittna i domstol, berättar Lisa

–Jag har tack och lov aldrig blivit kallad, men det har varit nära, utbrister Karin lättat.

En diakon får många förtroenden och mycket kan vara tungt att bära. Karin nämner särskilt de tillfällen då hon känt att hon stått hjälplös – Lisa anar att hopplösheten en del människor ger uttryck för, kommer att vara en utmaning. Det är också ett faktum att diakoner möter många människor i nöd. Det är slitsamt och medför en hög risk för stress och utmattning. Men aldrig någonsin har Karin ångrat sig och sitt yrkesval. Hon poängterar vikten av att ha ett eget liv och egna intressen utanför jobbet samt att påminna sig själv om att man inte kan göra allt och att det är som det ska. Ibland måste man lämna vidare till en annan profession, vilket Lisa också är medveten om.

Karin betonar att man aldrig är ensam. Man är del i ett arbetslag. Och många utövar diakoni utan att kalla det så – genom att lyssna, hjälpa och bjuda in.

–Sen vill jag skicka med dig, säger Karin till Lisa, något som jag fick höra när jag var ny: "Låt ingen ta ifrån dig glädjen i att vara och få jobba som diakon!"

Och, tillägger hon, se till att behålla humorn. Det tror jag att du kan!

Karin Eriksson har mer än 40 år i yrket.

Diakonen...

... känns igen på sin gröna skjorta och emblemet i form av ett kors omslutet av en cirkel, och i mitten av korset en duva med en olivkvist i näbben.

...tillhör kyrkans vigningstjänst. Det innebär att man vigs av en biskop till sitt ämbete och sedan har man det kvar även om man slutar sin tjänst.

... har en fackutbildning från högskola eller universitet i botten. Vanligt är att man är t ex sjuksköterska eller socionom.

svenskakyrkan.se/diakoni

DET ÄR BARA KÖRA PÅ

TEXT: Martina Fältskytt FOTO: Janne Lindberg

Mikael Wahlberg är mannen som bröt nacken, överlevde och blev lagkapten i landslaget. Det fanns ett driv inom honom som tog honom till kungliga huvudstaden, och en längtan som tog honom tillbaka till den kungliga landsbygden. Hur är det att skada sig för livet som tjuugoettåring, hur stor blir livskrisen? Det var frågor som jag sökte svar på när jag åkte för att träffa honom.

Micke välkomnar mig in i huset nere vid sjön med ett "Hoj!" Det är så man hälsar i Burträsk. Jag är här för att höra hans livsberättelse, och den fyller mig med ljus. Som liten var han en kille med energi. Hans mamma fick mata honom i farten. Och att ha "myror i brallan" hängde med upp i åren, han ville alltid ha något att göra. Han levde i nuet och framtidsdrömmarna sträckte sig till nästa fotbollssäsong. Men en natt på väg hem från en fest kom han och kompisarna på att de skulle ta ett dopp, och det var då framtiden gjorde en gir. Det blev ett dyk för Micke, på en alldeles för grund plats, ett dyk, och nacken gick av.

Om inte vännerna varit med hade allt slutat där. De räddade hans liv.

TJUGOETT ÅR OCH EN BRUTEN NACKE

Från början fick han intensivvård, och läkarna bad honom att inte hoppas för mycket. Men drivet fanns kvar även om kroppen var skadad. Ledsen var han, men främst över att inte få spela färdigt fotbollssäsongen. Ja, och så gick tankarna till hur det skulle funka med brudor och sex. Micke visar på kroppen vilka de bestående skadorna blev: "Från armhålorna om du drar ett streck, är nästan allt borta neråt. Och så händerna är borta, och vissa muskler i armarna, så på papperet är jag 94 eller 95 procent förlamad och när man ser det på ett papper så blir man ju förvånad att det ens går att leva."

VÄGEN TILLBAKA

Efter ett tag fick han komma till rehab. Där fick han användning av sitt inre driv. Han fick träna. Han hade hela tiden något att se fram emot och de såg framsteg. Det var på rehab han började få svar på sina frågor om hur livet skulle kunna te sig för honom, för på samma sal som Micke

låg en ung man som några år tidigare skadat sig på liknande sätt, och just att möta någon med egen erfarenhet har varit viktigt, säger Micke.

Här måste jag hejda honom lite, för jag hade sett framför mig en stor sorg och identitetskris. "Ett varför? Eller "vem är jag nu?" Men han minns att han tänkte "Det är bara att göra det bästa av det. Det går som inte fundera så mycket. Jag kan sätta mig och grina i ett hörn och göra ingenting, men det blir inte så ball. Det var nog bra med lite myror i brallan." berättar han.

UT I VÄRLDEN

En dag fick han höra om rullstolsrugby. Och Micke visste på en gång att det var det han ville sikta mot, och redan samma höst fick han testa. Han beskriver rugbyby som avgörande. Det är den som har drivit honom framåt hela tiden. Och utan den träningen hade han inte kommit så långt, tror han.

Rugbyby tog honom inte bara upp ur sjuksängen utan även till stora tävlingar, och ut i världen. Den ledde till att han flyttade till Stockholm. Den tog honom till många stora mästerskap och OS i London 2012. Det blev också en hel del medaljer. Rullstolsrugbyby är framtagen just för personer med svåra ryggmärgsskador. Stolarna är specialbyggda, och spelet hårt, man får tacklas. Han visar mig världskartan där han satt en nål för varje plats han besökt som rugbybyspelare.

ATT DELA ERFARENHETERNA

Under flera år jobbade Micke som coach men inte i rugbyby utan för människor som nyligt skadat sig. Han berättar bland annat om en man från mellanöstern som behövde prata med någon om sex och samlevnad, men han behövde en tolk, och det var en man i sjuttioårsåldern. Micke minns hur han till en början hade svårt att veta vad som var okej att säga i deras kultur, men de hade ett givande samtal

THE GREAT
Norrland
SOUTH CO. FROM UP NORTH

BEYOND HEROES

som ledde till många förlösande skratt. Vid ett annat tillfälle kom han till en person som blivit helt förlamad från huvudet och ner, den gången fick han ta emot sorg och tårar i en och en halv timme. "Man kan inte säga till en sådan person att det här kommer att gå bra, för det vet man inte" säger han. Men han satt där, och han lyssnade.

Han berättar att han fick lära sig att avläsa vad människor hade för behov. Ibland fick man säga "ta dig i kragen", när de fastnade i en offerroll. Han berättar att likt killen han träffade på rehab så har han fått ge vidare en bild av hur bra livet kan bli.

KÄRLEK, BARN OCH FAMILJELIV

Det var när han arbetade som coach på Bosön som han träffade Martina, hon jobbade också där, men som gående. När de fann varandra var de hemma. De fick Melker och byggde en stor fin villa som sommarstuga i Mickes hemby, men snart gick flyttlasaset dit för gott, de fick ett barn till: Malva. Barnen är nu inne i en ålder då det är mycket träning. Så man vet vad man gör, säger han och menar på all skjutsning det innebär. Jo, för han kör bil. Och han tycker det är roligt att få vara en stöttande förälder. Nu är det elva år sedan han la rugbyn åt sidan, men i somras testade han rugbystolen tillsammans med några från det gamla landslaget och de spelade en match mot dagens landslag. De äldre vann över de unga, så takterna sitter i. Men säger han, det var kanske inte den bästa uppladdningen för dem att bli slagna av oss innan de skulle representera Sverige utomlands.

Om rugby var hans drivkraft förr så är familjelivet drivkraften nu. Det finns hela tiden praktiska frågor att lösa, och Micke löser dem. Han behövde en lösning på hur han skulle kunna ta sig ut på skotern med barnen och grilla till exempel, så det har han löst. Han verkar så trygg. Han besitter liksom förnöjsamhet, trots det där inre drivet, trots alla utmaningar som det innebär att ha en ryggmärgsskada. Det viktigaste för honom nu är att barnen har det bra. Nu i helgen ska sonen på konfaläger i Munkviken,

säger han, och minnena från hans egen konfirmationstid kommer tillbaka. Ja, alltså, dagarna minns han nog inte. Men buset, på nätterna.

Jag tänker att han är en person som har fått med sig hemifrån att han är önskad och älskad för den han är. Den där identitetskrisen som hade varit helt rimlig att vänta och som aldrig kom. Kan det bero på just det? Att han visste att han var densamma, att hans inre kärna aldrig var hotad. Jag vet inte om det är något som han själv har satt ord på. Han har tänkt: "Det är bara och köra på" och det har han gjort.

Ovan
Laget Köping Hillbillies under en SM-omgång hösten 2024.

Nedan
Rullstolsrugbyn har fört Micke till många platser runt om i världen. I hallen hänger en världskarta fylld med nålar. Förutom större delen av Europa har det även blivit resor till USA, Malaysia och Nya Zeeland.

tryggt
givande
givasverige

90 SVENSK
KONTO INSAMLINGS
KONTROLL

act
Svenska kyrkan

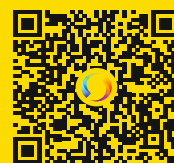
Från dina händer till där det händer

Foto: Henrik Berglund/ikon

Ditt stöd når människor som med stort mod räddar liv och ger hopp mitt i katastrofen. En enda mänsklighet – under samma himmel!

Swisha
din gåva till

900 1223

Livfullt café väst på stan

TEXT OCH FOTO: P-O Sjödin

Gula huset vid Mobackenkyrkan i Skellefteå sjuder numera av liv.

– Vi har många idéer om hur verksamheten ska utvecklas, men det gäller ju att växa i lagom takt, säger Victoria Eriksson på Café Mobacken.

Bureå församling startade, med stöd av Allmänna arvsfonden, projektet Med gemensamma krafter arbetar vi i april 2022.

– Vi vill med detta projekt kunna erbjuda arbetsträning och praktikplatser för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden samt stödja personer att bryta sitt utanförskap, förklarade kyrkoherden Robert Koss i församlingstidningen Nära.

Catrin Marklund, som fick tjänst som komminister i församlingen samma år, blev projektledare för det sociala projektet.

Målgruppen för projektet var personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och psykisk ohälsa.

Projektet ledde till att det sociala företaget Café Mobacken, som drivs av den ekonomiska föreningen Gemensam kraft, startades i Gula huset intill Mobackenkyrkan.

– Tanken med projektet var ju att bygga upp ett socialt företag och ta reda på vilka ben verksamheten skulle stå på, berättar verksamhetsledaren Victoria Eriksson på caféet.

Det treåriga projektet utmynnade i en mötesplats med både café- och cateringverksamhet.

– Vi har bland annat ett nära samarbete med begravningsbyråerna och levererar till en hel del minnesstunder.

NIO ANSTÄLLDA

Verksamheten, som ska stå på egna ben och klara sig ekonomiskt på egen hand, bedriver också lokalvård.

– Vi en del arbete i Bureå och sköter om trappstädningen hos en privat fastighetsägare.

I dag sysselsätter projektet nio personer och ett antal frivilliga volontärer från den närliggande kyrkan.

– De flesta anställda jobbar deltid. Vi har ingen som jobbar heltid än, säger Victoria Eriksson.

Fyra personer gör också, via Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan, sin arbetsträning i lokalerna.

FIN GEMENSKAP

Anna Magnusson är sist in i det glada arbetslaget i lokalerna väst på stan.

– Jag provade på skötseln utomhus i fjol och efter semestern ville de ha tillbaka mig, berättar hon.

Hon är anställd som fastighetsskötare, cafébiträde och lokalvårdare.

– Jag har ju jobbat utomhus året runt åt Samhall i 13 år, så att få jobba inomhus och prova på nya arbetsuppgifter känns riktigt bra.

– Vi bakar allt från grunden med ekologiska och närodlade produkter så långt det bara går, berättar Victoria Eriksson (t h) och Anna Magnusson på Café Mobacken.

Anna har också fått lära känna nya människor och kommit in i en fin gemenskap.

– Det är mycket positivt.

HJÄLP OCH STÖTTNING

Under vinterhalvåret har caféet öppet på onsdagskvällarna med lite olika teman och gäster samt vissa specialarrangemang på andra dagar och tider.

– Vi har även ett kvällscafé i Bureå på torsdagarna, berättar Victoria.

På sommaren är det mer fart och fläkt på området kring kyrkan.

– Vi vill ju alla ha ett levande Mobacken.

Caféet har då öppet fem dagar i veckan och dessutom är campingverksamheten igång.

– Vi får mycket hjälp och stöttning av Mobackenkyrkan och EFS-föreningen. De och personalen är helt fantastiska, säger Victoria.

*” Vi får mycket
hjälp och stöttning
av Mobackenkyrkan
och EFS-föreningen.”*

GRAVRÄTTER SAKNAR LEVANDE INNEHAVARE

MÅNGA GRAVAR PÅ SVENSKA KYRKOGRÅRDAR SAKNAR GRAVRÄTTSINNEHAVARE OCH AVSAKNADEN AV LEVANDE INNEHAVARE ÄR ETT PROBLEM FÖR BEGRAVNINGSVERKSAMHETEN.

TEXT: P-O Sjödin

När en person avlider och gravsätts på en allmän begravningsplats så får en person, ofta en nära anhörig till den gravsatta, ansvar för graven.

Detta avtal om ansvar kallas för gravrätt och personen som får ansvaret kallas gravrättsinnehavare.

En gravrätt kan också delas av flera personer. De har då ett delat ansvar för alla rättigheter och skyldigheter.

Gravrätt innebär att en gravplats upplåts i 25 år räknat från datumet för gravsättning och den täcks av den obligatoriska begravningsavgiften.

Om en ny gravsättning sker i samma grav inom 25 år förlängs gravrätten automatiskt med 25 år från det nya gravsättningsåret.

Gravrättsinnehavaren erbjuds därefter en förlängning av gravrätten mot en avgift. Om gravrätten inte förnyas återgår

gravplatsen till huvudmannen Svenska kyrkan.

Det är dödsboet som utser gravrättsinnehavare och den/de får därmed ansvaret för:

- hur graven ska utformas.
- att gravanordningen är säkrad.
- att se till att graven hålls i ett ordnat och värdigt skick.
- att anmäla nya gravrättsinnehavare.

Den/de får också bestämma vilka som i framtiden ska gravsättas i graven och om gravrätten ska förnyas när gravrättstiden har gått ut efter 25 år.

Det ska alltid finnas en levande gravrättsinnehavare till en grav med gravrätt.

Om en gravrättsinnehavare avlider ska gravrätten därför överföras till en annan person.

Dödsboet ska inom sex månader anmäla

detta till kyrkogårdsförvaltningen, men det kan också välja att återlämna gravrätten/gravplatsen till huvudmannen.

Det är även något som alla gravrättsinnehavare har rätt att göra när som helst.

Vid återlämnande av gravrätten kan gravrättsinnehavaren välja att:

- ansöka om att själv ta hand om eventuell gravsten eller gravanordning. En sådan ansökan ska göras skriftligen till kyrkogårdsförvaltningen inom sex månader från återlämnandet.
- återlämna eventuell gravsten eller gravanordning till kyrkogårdsförvaltningen. Huvudmannen ansvarar därefter för att ingen ny gravsättning sker i graven under minst 25 år efter den senaste gravsättningen.

Fakta

Kist- och urngravplats är med gravrätt. De ska ha en eller flera gravrättsinnehavare som har ansvar och bestämmanderätt över gravplatsen. De måste dock förhålla sig till de regler, så kallade upplåtelsevillkor, som finns för den aktuella gravplatsen.

Askgravplats är med begränsad gravrätt. De ska ha en eller flera gravrättsinnehavare som får besluta om vem som får gravsättas i graven. Kyrkogårdsförvaltningen beslutar om platsens utseendet och anhöriga får smycka med snittblommor och ljus vid speciellt utvalda platser. Kyrkogårdsförvaltningen utför all skötsel mot en fastställd avgift.

Askgravlund och minneslund är utan gravrätt. Ingen gravrättsinnehavare utses. Kyrkogårdsförvaltningen står som ansvarig och den sköter om gravplatsen. Anhöriga får smycka med lösa blommor och ljus vid speciellt utvalda platser.

Har innehavaren av en gravrätt ingen
möjlighet att sköta gravplatsen själv
går det att beställa gravskötsel av
kyrkogårdsförvaltningen.
Foto: William Nisser/Ikon

FOTO: Elin Berglund, Luleå stift

Tillsammans kan vi skapa ett varmare samhälle

Det har varit en ovanligt kall vinter, en vargavinter säger någon. Till och med i södra Sverige har det varit veckor med minusgrader och media har rapporterat om flertalet snö-smockor. Men det är inte bara vädret som varit kallt.

Många av oss upplever också ett allt kallare klimat i samhället. De som har det svårt ekonomiskt och socialförsäkringsmässigt har fått det ännu svårare då basvaror och tjänster blivit dyrare och skyddsneten försämrats. Krig, klimatförändringar, radikal nationalism och tillbakagång av demokratin oroar många av oss. Rädslan smyger sig på och det blir inte bättre av politikernas och mediernas fokus på det som brister – våld, kriminalitet, fusk och utnyttjanden. Populistiska krafter vill måla upp ett vi och dem. Bara de lämnar landet, bara de slutar fuska, bara de blir som oss så kommer allt att bli fantastiskt. Är man inte svensk sedan generationer tillbaka, frisk, högfungerande och har arbete så är man dem. I spåren av detta planeras det för och beslutas om hårdare krav, tuffare regler, hårdare straff, fler fängelser och fler utvisningar.

Men om vi i stället lyfter blicken från rubrikerna, inte låter oss dras med i det splittrande budskapet så ser vi något helt annat. Vi ser människor som kämpar, som gör allt de kan för att bidra, hjälpa till och hitta en fungerande vardag. Människor, samhällen och sammanhang som är varma, kärleksfulla och ett enda vi. Vi hör uppmuntrande röster, initiativ för att stärka demokrati och samhällsservice, engagemang för de som är ensamma eller har det svårt ekonomiskt. Svenska kyrkan är en av rösterna. Genom det diakonala engagemanget får vi både i ord och handling visa på Guds nåd och kärlek till oss människor och allt levande. I församlingarna möts människor i alla åldrar i gemenskap och hjälpsamhet. Det glada budskapet om att alla är älskade och värdefulla, att ditt värde som människa inte baseras på din prestation eller hur lyckad du är, utan för den du är. Vi ser också politiker, kommuner, civilsamhälle och företag som pratar om omsorg för medmänniskan, att vi alla behövs och samverkar för att nå ett medmänskligare samhälle.

Häng med du också, säg hej till en främling, ge någon en halsduk, berätta för en bekant om det goda du sett och hört. Välkommen till Svenska kyrkans grupper och gemenskap, eller vänd dig till andra föreningar som bidrar till medmänsklighet i samhället och världen. Du är värdefull och tillsammans i det lilla kan vi göra något stort.

Rickard Fjällström, stiftsdiakon Luleå stift

Psykologisk thriller

Hembiträdet. Av Freida McFadden.

Boken handlar om Millie som är villkorligt frigiven efter ett fängelsestraff.

Hon bor i sin bil och är i desperat behov av ett jobb. Hon söker plats som hembiträde hos en välbärgad familj och mot alla odds får hon jobbet.

Freida McFadden.

Familjen Winchester består av den framgångsrike affärsmannen Andrew, hans vackra fru Nina och dottern Cecelia.

I det stora huset får Millie ett eget rum – ett litet vindsrum som bara går att låsa från utsidan.

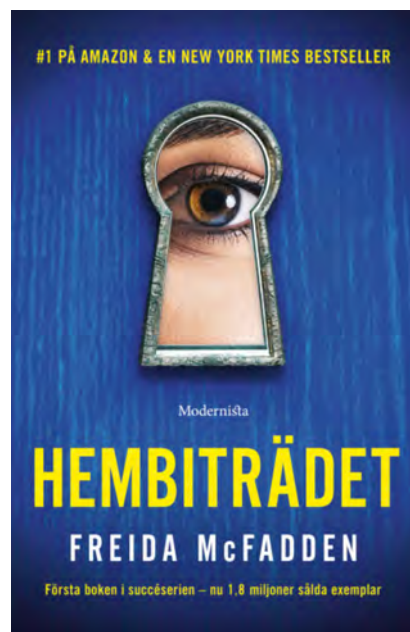
Millie gör allt för att dölja sitt förflutna och hon vinnlägger sig om att sköta jobbet klanderfritt, men det är svårt då Nina visar sig vara lynnig och oberäknelig.

Millie's tillvaro blir alltmer komplicerad. Snart tar historien en helt ny vändning och det står klart att allt verkligen inte är vad det ser ut att vara!

Boken beskrivs som en psykologisk thriller. Den är tidvis smått obehaglig, men den är lättläst, riktigt spännande och svår att lägga ifrån sig!

Den har också filmatiserats och nyligen kommit upp på bio.

Margareta Holmlund

Boken som hyllar livets under och mirakel

Gräsrotsmirakler. Femtio berättelser för livet. Av Mikael Holmgren.

Tänk vad fint det är att få ta del av andra människors berättelser och vittnesbörd om vad de har fått vara med om i sina liv. Att få förmånen att följa med på en människas livsvandring är berikande på många sätt.

Jag läste för många år sedan en bok av Clarence Crawford som heter "Människan är en berättelse", den skapade något nytt i mig. Den lyfter fram vikten av lyssnandet och att ta människors berättande på allvar för berättandet levandegör och ger oss en hel värld. Men tyvärr upplever jag att berättandet som varit en så stor del av vår historia blivit något som få tar sig tid till.

Jag upplever dessutom att allt färre tror sig om att kunna berätta och förmedla, och därmed minskar också viljan att skapa berättande livsmiljöer.

Mikael Holmgrens författardebut och hans bok Gräsrotsmirakler bygger på att

han har gjort intervjuer med ett femtiotal människor som öppet och genuint vågat och velat berätta om livsavgörande händelser i deras liv.

Mikael, som bor i Skrämrträsk, skriver i sin inledning "Jag hoppas att du som läsare ska kunna åtnjuta varje enskild berättelse, precis som om du satt vid köksbordet och hade berättaren framför dig och fick dennas eller dennes hela historia framförd just till dig".

Vi bjuds, genom Mikael's stora intresse för berättande, in i en värld av böner, goda människors vilja, längtor, änglar, mirakler som skapat tröst, hopp, räddning eller med andra ord som blivit tydliga tecken på att Gud har verkat i deras liv.

Det är så lätt att vi, i vår tid, letar efter och fastnar för de storslagna berättelserna, som förändrat världen.

I Mikael's bok får vi istället möta de nära, de vardagliga livsbejakande berättelserna

vilket berör läsarens inre. Många av de som deltagit i boken med sina berättelser bor i Skellefteå vilket gör boken extra rolig att läsa.

Det tog ett tag innan bokens titel, Gräsrotsmirakler, väcktes till liv för mig, men när man läser boken blir det så tydligt att många verkligen upplever under eller mirakler i livet och dessa behöver vi berätta om.

Tack Mikael för att du lyssnat och skrivit ner de många berättelser vi alla nu får ta del av som annars bara skulle ha kunnat beröra några få.

En viktig fråga till er som läser detta: vad bär du själv på för erfarenheter, vad har du varit med om? Har du vågat berätta eller har du stängt dörren till det inre som vi andra skulle berikas av att få ta del av?

Catrin Marklund

När...

... infaller egentligen påsken? Till skillnad från julen har påsken inga fasta datum. Påsken är en rörlig högtid och påskdagen infaller tidigast den 22 mars och senast den 25 april. Regeln – som fastställdes vid kyrkomötet i Nicaea år 325 – är att påskdagen firas på den första söndagen efter den första fullmånen efter vårdagjämningen!

Foto: Magnus Aronsson/Ikon

Längre väntan på avsked

Det tar allt längre tid än mellan dödsfall och begravning i Sverige. Under 2025 var den genomsnittliga väntetiden 27,6 dagar – den längsta sedan mätningarna började 2014.

Begravningen ska enligt lag ske så snart som möjligt, och senast inom en månad. Men i dag är det ofta många som vill – och behöver – vara med. Familjer bor på olika orter, kalendrar ska stämmas av och fler vill vara delaktiga i planeringen.

Avsked tar tid. Ibland mer tid än förr.

Hopp om liv!

- Solsken och takdropp
- Pinnbröd över glöden
- Promenad med en vän
- Plantera frön inför sommaren
- Fågelkvitter
- Tvätt som fått torka i vinden

Nya pengar till kyrkans sociala arbete

Svenska kyrkan har beviljats 5,6 miljoner kronor från Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) för 2026.

Pengarna går till kyrkans långsiktiga arbete med människor som lever i ekonomiskt och socialt utsatta situationer.

Det betyder att församlingar kan fortsätta dela ut matkassar, hjälpa till när hyran inte går ihop och finnas där i samtal när oron tar över.

Bakom siffrorna finns möten, samtal och konkret hjälp när livet blivit lite för tungt att bära ensam.

SOCIETY EXPO

Hållbarhet för livets skull!

Våren 2026 blir historisk för Skellefteå. Sista veckan i maj och fram till nionde juni äger Society Expo rum – en sorts världsutställning i miniatyr. Expot vill synliggöra Skellefteås snabba och hållbara samhällsomvandling och bidra med kunskap och verktyg som kan göra skillnad långt utanför vår kommuns gränser. Huvudarrangör är Skellefteå kommun.

Självklart är också Svenska kyrkan med. Vi berättar om vårt långsiktiga miljöarbete genom det nationella projektet "Färdplan för klimatet", och visar hur hållbarhet tar konkret form – inte minst på våra kyrkogårdar, där biologisk mångfald, kulturarv och omsorg om både människor och miljö möts i praktiken. Samtidigt vill vi lyfta hållbarhetens ofta bortglömda fjärde dimension: den existentiella och andliga.

Vi möts i vår box mitt i centrala Skellefteå tillsammans med andra organisationer, företag och samhällsaktörer. Sankt Olovs kyrka blir också under dessa två veckor vår arena för fördjupning, möten och särskilda händelser. Alhems kyrkogård tar emot besök, och vi kommer också att synas i Kurjoviken och med kulturevenemang på Guldtorget.

Här till höger följer några tips. Det fullständiga programmet presenteras på webben (svenskakyrkan.se/skelleftea/se26) och i nästa nummer av Liv. Men redan nu kan vi säga:

**Välkommen att träffa folk –
och fixa framtid – med oss.**

Foto: Gustaf Hellsing

Vems krisberedskap?

Sara Fransson är forskare vid kyrkokansliet i Uppsala. Vi får ta del av forskning kring beredskap samt fördjupad inblick i trossamfundens roll i civilsamhället – spänningar, inkludering och samverkan mellan civilsamhälle och offentliga aktörer i en orolig tid.

Foto: Linnéa Jonasson Bernholm

Det omätbaras renässans

Jonna Bornemark, professor i filosofi och författare till Det omätbaras renässans, talar om vår tids starka tilltro till siffror och mätbarhet.

Vad händer när allt ska räknas, mätas och kvantifieras? När omdöme och eftertanke trängs undan riskerar både människor och samhälle att reduceras till statistik. Här lyfts det som inte låter sig mätas – men som ändå är avgörande.

Fler händelser under Society Expo 2026

Vi bjuder in till studiebesök på Alhems kyrkogård där du får ta del av vårt klimat- och miljöarbete – bland annat genom fossilfria maskiner och arbetet med förnyingsytor. Det blir också **SE Talk** i Kurjoviken med fokus på Svenska kyrkans färdplan för klimatet.

Under veckan arrangeras dessutom, lunchböner, gudstjänster, musik- och kulturevenemang, både i Sankt Olovs kyrka och på Guldtorget.

... och mycket mer.

Liv ges ut av Svenska kyrkan i Skellefteå, Burträsk-Lövånger och Bureå. Magasinet innehåller information om begravningsverksamheten, där Svenska kyrkan har huvudmannaskap, och räknas därmed som samhällsinformation som går ut till samtliga adresser i kommunen.

Om du har frågor/synpunkter om Liv, tips på reportage eller liknande, maila oss på magasinetliv@svenskakyrkan.se

Svenska kyrkan